

Laevaehituskohti Hiiumaal

Gustav Teng
(1866–1930) ja
pojad Mägipe
külast. Tema
ise ja pojad
Jakob, Johannes,
Richard ja August
olid kõik kaptenid ja osanikud
laevandusäris.

Gustav Teng oli 19. sajandi lõpus
kaasomanik Kõpu meeste suurtel
raapurjekatel, nagu "Bröderna",
"Rock City", "Dora", "Togo" ja
teised. Hiljem ehitasid või ostsid
isa ja pojad kokku 13 laeva.

Pawel Pihel
(1855–1953)
Tuntud laevaehitaja
Kõpu külast.

Ehitas 19. sajandi lõpuastail -
20. sajandi alguses üle 20 laeva.

Viimane Hiiumaal ehitatud puulaev Haldi
Läku rannas jäi 1944. a lõpuni ehitamata.

Kauste
Mangu
Reigi
Kõrgessaare

Kärdla

Suursadam

Ristna
Kalana
Hirmuste
Mägipe
Paope

Suureranna

Õngu / Vanaselja

Haldi / Läku

Alliksaare / Vanamõisa

Puulaid

Orjaku

Hindu

Tohvri

Lepiku

Tärkma

Ajalooliste laevaehituskohtade täpne
arv on teadmata. Erinevatest allikatest
ja pärimusest kokku kogutuna jõuame
numbrini UMBES 20.

Vanades laevaregistrites võis laeva
ehitamise kohaks olla umbmääraselt
"Hiiumaa", samas kohtab ka talukoha
nime (Vanaselja).

Tärkma ja Emmaste kandi reederid
tellisid oma suuremad laevad saarlastelt.
Laevu osteti ja müüdi kaunis elavalt.

Hiiumaa sadamate võrk kattus
üldjoontes tänapäevasega. Väiksemaid
halulaevu laaditi sõudepaatidelt, laev ise
oli merel ankrus.

Peter Pargo (1816–1889)

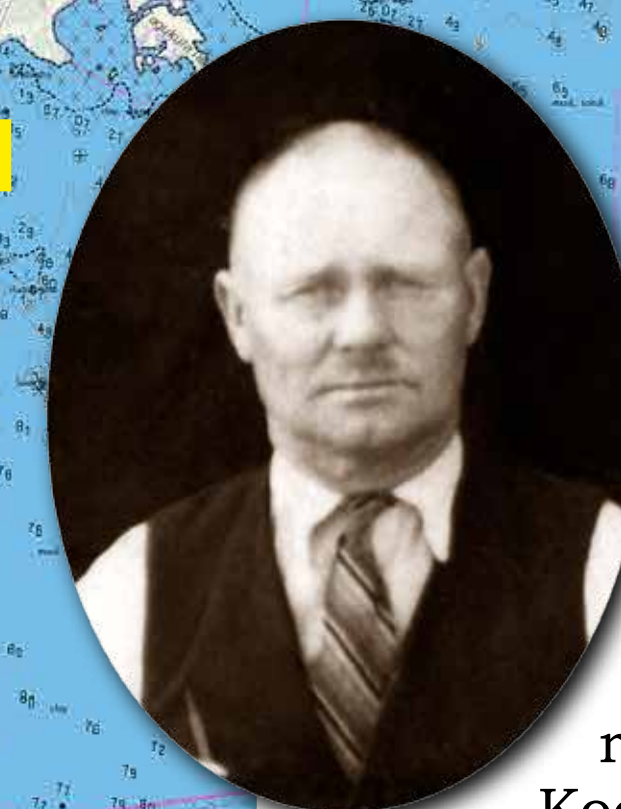
Sõitis madruse ja laevapuusepana
välissõidus Hiiumaa mõisnike
laevadel. Töötas 1850. aastate
alguses laevapuusepana Hollandis.
1857. aastal asus tööle Suursadama
ellingus esimese eestlasest
laevaehitusmeistrina. Ehitas u 10
merelaeva, sh parklaev "Andreas"
450 brt, kuunarid "Arrow" 151 brt
ja "Erik" 205 brt, prikk "Kaspar"
260 brt. Eesti silmapaistvamaid
purjelaevameistreid.

Mihkel Jaago
(1845–1906)
Kõpus
Suurerannas
elanud Mihkel
Jaago teenis
laevade ehitamiseks

vajaliku kapitali
vrakkidest väljatoodud raua
ja vase edasimüümisega.
Töö tegemiseks oli olemas
tuukrivarustus. Mihkel Jaago
omas aegade jooksul kokku
kuut laeva. Ise ta merd ei
sõitnud, kuulsaim tema
laevadel sõitnud inimestest oli
hilisem admiral Johan Pitka.

Jaago tegi ise kõiki talutöid
ja ei uhkustanud jõukusega.
Pitka mälestustes on seik,
kus ta arutas Mihkel Jaagoga
ühe parklaeva ja brigantiini
ostmist. Et peremees üles leida,
tuli metsaheinamaale minna.
Otsusele jõudnuna öelnud
Jaago: „Puhast raha on mul
üle 20 000 rubla Riia pangas,
sellest jätkub mõlema laeva
ostmiseks ja jääb hulk veel
ülegi.“ Võtnud siis kannult
vikati ja jätkanud heinaniitmist.
20 000 rubla oli tol ajal -
19. sajandi lõpuastail - väga
suur raha.

**Joonas
Koolmeister**
(1885–1978)

Koolmeistrite
laevakompanii
rajajaks oli Peeter
Koolmeister, kes
ehitas oma esimese laeva
"Liide" 1892. aastal. Kompanii
keskseks kujuks hilisemal
ajal oli Joonas Koolmeister.
Kuni aastani 1944, mil nende
viimane laev jäi Haldi rannas
lõpetamata, ehitasid nad 13
laeva ja ostsid veel 5 laeva.

Koolmeistrite laevad olid
enamasti väiksemad alused,
rannasõidu jaoks. Laevad
olid värvitud valgeks.
Meeskond neil oli kolme-
või neljameheline. Puudus
pootsman. Iga üksikule
mehele oli pandud suurem
kohustus ja vastutus
teadmistes ja oskustes.
Igaüks neist oli suuteline
käsitama purjenõela, triivima
lekkivat põiknaati, siduma
veeblinguid kui ka tegema
vaieri pleisse.